

Bölüm 9

HASTA ÇOCUKLARIN BAKIMVERİCİSİ EBEVEYNLERİN BAKIM YÜKLERİNE İLİŞKİN LİSANÜSTÜ TEZLERİN İNCELENMESİ

Hamide Nur ÇEVİK ÖZDEMİR¹

GİRİŞ

Kronik hastalıklar çocuklarda uzun süreli tedavi ve bakımı gerektiren ciddi bir tablodur. Bu süreçte çocuğa bakım verenlerin rolü oldukça önemlidir. Genellikle bakım verici rolündekiler ebeveynler ve aile üyeleridir. Ebeveynler veya bakım veren aile üyeleri çocuğun hastane ve evdeki bakımına katılarak bakım verici ve destekleyici rollerini yerine getirmektedir. Bu durum çocukların kendilerini güvende hissetmelerini sağlamakta, bütünsel iyi oluşlarını arttırmaktadır. (Borjalilu & ark., 2016; Nayak & ark., 2014)

Hastalık sürecinde, çocuğa bakım veren ebeveynin sosyal hayatı etkilenebilir, artan stres ve depresyona bağlı olarak genel sağlık durumu bozulabilir (Borjalilu & ark., 2016; Nayak & ark., 2014). Bu bağlamda, kronik hastalık tanısı almak hem çocuğu hem de ebeveynleri önemli ölçüde etkileyerek pek çok güçlük çıkarmaktadır. Çocuklarının bakımından kaynaklanan gereksinimler nedeniyle bakım verici rolündeki ebeveynler kendi sağlıklarını ihmal etmekte (Rubira & ark., 2012) ve birçok zorlukla baş etmek zorunda kaldıklarını, tıbbi ve psikolojik desteğe ihtiyaç duyduklarını belirtmektedir (Nagelhout & ark., 2018). Buna bağlı olarak çoğu zaman bakım verenler uykusuzluk, depresyon, enerji eksikliği gibi sağlık sorunları yaşamaktadır (Koch ve Jones, 2018).

Son yıllarda kronik hastalık tanısı almış çocukların ebeveynlerine yönelik yapılan çalışmalar ivme kazanmıştır. Araştırmacılar ve sağlık profesyonelleri daha önceleri hastaya ve hastanın bakımına odaklanırken günümüzde bakım verenin aile ve bakım veren üzerindeki etkileri de önem kazanmıştır. Bu süreçte bakım verici yardım ve desteğe gereksinim duyan grup olarak değerlendirilmektedir

¹ Arş.Gör.Dr., Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, hamidenur43@hotmail.com

KAYNAKLAR

- Borjalilu, S., Shahidi, S., Mazaheri, M. A., Emami, A. H. (2016). Spiritual care training for mothers of children with cancer: Effects on quality of care and mental health of caregivers. *Asian Pac J Cancer Prev*, 17 (2), 545-552. Doi:10.7314/APJCP.2016.17.2.545
- Chaves, M. O., Ribeiro, G. P., Amorim, K. A. (2018). The role of the nurse in caring for the child with cancer: integration review. *Hospital & Palliative Medicine International Journal*, 2 (4), 225-229. Doi: 10.15406/hpmij.2018.02.00096
- Çevik Özdemir, H.N., Şenol, S. (2019). Bakım yükü değerlendirme ölçeklerine sistematik bir bakış. *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 4 (2), 61-68.
- Demiral, B. (2016). Serebral palsili çocukların annelerinin ortopedik girişim öncesi ve sonrası bakım yükünün belirlenmesi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bahçeşehir Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Doi: 10.5350/BTDMJB.20160726012929
- Duji, V., Ajdini, J. (2014). Quality of life in cancer caregivers sample in Albania. *Albanian Medical Journal*, 3, 67-72.
- Hansson, H. (2011). Hospital-based home care for children with cancer. The Faculty of Health and Medical Sciences University of Copenhagen. Denmark.
- Jones, B. L. (2012). The challenge of quality care for family caregivers in pediatric cancer care. *Seminars in Oncology Nursing*, 28 (4), 213-220.
- Koch, K.D., Jones, B.L. (2018). Supporting parent caregivers of children with life-limiting illness. *Children*, 5, 85.
- Liang, Y.D., Wang, Y.L., Li, Z., He, L., Xu, Y., Zang, Q., You, G.Y., Mi, X.H. (2018). Caregiving burden and depression in paid caregivers of hospitalized patients: a pilot study in China. *BMC Public Health*, 18 (53), 2-7. Doi: 10.1186/s12889-017-4563-6.
- Lukhmana, S., Bhasin, SK., Chhabra, P., Bhatia, MS. (2016). Family caregiver's burden: A hospital based study in 2010 among cancer patients from Delphi. *Indian Journal of Cancer*, 52 (1), 146-150.
- Macedo, E.C., da Silva, L.R., Paiva, M.S., Pereira Ramos, M.N. (2015). Burden and quality of life of mothers of children and adolescents with chronic illnesses: an integrative review. *Rev. Latino-Am. Enfermagem*, 23(4):769-77. Doi: 0.1590/0104-1169.0196.2613.
- Nagelhout, E.S., Linder, L.A., Austin, T., Parsons, B.G., Scott, B., Gardner, E., Spraker-Perlman, H., Verma, A., Fluchel, M.N., Wu, Y.P. (2018). Social media use among parents and caregivers of children with cancer. *Journal of Pediatric Oncology Nursing*, 35 (6), 339-405.
- Nayak, M.G., George, A., Vidyasagar, M.S., Kamath, A. (2014). Quality of life of family caregivers of patients with advanced cancer. *Journal of Nursing and Health Science*, 3 (2), 70-75.
- Özdemir, F. K., Şahin, Z. A., Küçük, D. (2009). Kanserli çocuğu olan annelerin bakım verme yüklerinin belirlenmesi. *Yeni Tıp Dergisi*, 26, 153-158.
- Pashae, S., Khalili, A., Shirvani, H., Valizadeh, L., Joonbakhsh, F. (2016). Investigation of time and effort required for care activities among parents of children with cancer in pediatric educational treatment center. *International Journal of Medical Research & Health Sciences*, 5, 44-48.
- Rubira, EA., Marcon, S.R., Belasco, AG., Gaiva, M.A., Espinosa, MM. (2012). Burden and quality of life of caregivers of children and adolescents with chemotherapy treatment for cancer. *Acta Pau Enferm*, 25 (4), 567-73.
- Salvador, A., Crespo, C., Martins, A.R., Santos, S., Canavarró, M. C. (2015). Parent's perceptions about their child's illness in pediatric cancer: Links with caregiving burden and quality of life. *J Child Fam Stud*, 2, 129-1140. Doi: 10.1007/s10826-014-9921-8
- Santo Espirito Rubira, E. A., Munhoz Gaiva, M. A., Espinosa, M. M., Barbosa, D. A., Silva Belasco, A. G. (2011). Taking care of children with cancer: evaluation of the caregivers' burden and quality of life. *Rev.Latino-Am. Enfermagem*, 19 (3), 515-22.
- Sherwood, P.R., Given, B.A., Given, C.W. (2012). The impact of a problem-solving intervention on increasing caregiver assistance and improving caregiver health. *Support Care Cancer*, 20 (9), 1937-47.

- Şenol, S. (2018). Tarih boyunca pediatri hemşiresinin rol ve işlevleri. *Türkiye Klinikleri J Pediatr Nurs-Special Topics*, 4(1), 1-7.
- Takenaka, H., Ban, N. (2016). The most important question in family approach: the potential of the resolve item of the family APGAR in family medicine. *Asia Pac Fam Med.*, 15, 3.
- Tayaz, K.A. (2018). Engelli bireylere bakım verenlerde algılanan bakım yükü ve yaşam kalitesi arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi. *Bakırköy Tıp Dergisi*, 14(1): 44-52. Doi:10.5350/BTD-MJB.20160726012
- Türe, E., Yazar, A., Akın, F., Aydın, A. (2018). Kronik hasta çocuklara bakım verenlerin bakım verme yüklerinin değerlendirilmesi. *Bozok Tıp Derg*, 8 (3), 46-53. Doi: 10.16919/bozoktip.403880